

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького

Кафедра маркетингу

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ
Методичні рекомендації

для виконання практичних завдань першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 07 - «Управління та адміністрування», спеціальності 075 «Маркетинг», освітня програма «Маркетинг».

Львів – 2024 р.

Методичні рекомендації для виконання практичних завдань першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньої компоненти **«Організація власного бізнесу»**, факультету економіки та менеджменту спеціальність «Маркетинг», освітня програма «Маркетинг», Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Укладач: старший викладач кафедри маркетингу к.е.н. Копитко О.В.

Рецензент: Демидчук Л.Б., к.т.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики Львівського торговельно-економічного університету

Розглянуто на засіданнях кафедри маркетингу і методичної комісії факультету економіки та менеджменту Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького та рекомендовано до друку (протокол № 1 від 26.08.2024р.)

1. ВСТУП

Економічний розвиток будь-якої країни тісно пов'язаний з розвитком малого і середнього бізнесу. Особливо ця діяльність важлива для країн, економіка яких знаходиться в процесі структурних змін. Концепція бізнесу виникла ще у сімнадцятому сторіччі та первинно пов'язувалася тільки з початком будь-яким суб'єктом власної господарської справи. Відтоді розуміння сутності цього явища знаходиться у постійному розвитку, в процесі якого виявляються нові характеристики, функції, форми та способи застосування. Сутність бізнесу відображає постійний пошук нових можливостей, самостійність у прийнятті неординарних рішень, наполегливість та цілеспрямованість у досягненні бажаних результатів. **Відповідно бізнес— це тип господарської поведінки при організації розробок, виробництва та реалізації благ з метою отримання прибутку і соціального ефекту.** Бізнесова діяльність спрямована на вирішення багатьох завдань в економіці країни: створює конкурентне середовище; підвищує рівень зайнятості населення; акцентує увагу на розвитку нових напрямків діяльності; впливає на якість життя суспільства. У своїй діяльності бізнесмен постійно стикається з великою кількістю різноманітних проблем. Виходячи з цього, освітньою компонентою «Організація власного бізнесу» розглядаються важливі питання, які потрібні майбутньому спеціалісту для визначення напрямку та створення власної справи. Для цього необхідно визначити вид та сферу підприємницької діяльності, стан та перспективи ринкового середовища, джерела фінансування, застосовувати різні методи та підходи з організації та розвитку підприємницької діяльності.

Ці та інші завдання вирішуються у ході вивчення теоретичного матеріалу дисципліни, виконання практичних завдань і завдань для самостійної роботи. Застосування методичних вказівок «Організація власного бізнесу» у

навчальному процесі дасть змогу прискорити та полегшити процес навчання, зробити його більш комплексним та цілеспрямованим, збільшити глибину засвоєння теоретичного матеріалу.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Економічна природа бізнесу і підприємництва. Виникнення і розвиток підприємництва. Поняття та основні ознаки бізнесу. Сутність, ознаки, функції та принципи підприємництва. Середовище функціонування бізнесу. Теорії та концепції підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.

Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Тема 3. Державне регулювання підприємницької діяльності. Сутність державного регулювання підприємництва. Державна політика підтримки підприємництва. Основні напрямки державної підтримки підприємництва в Україні. Регуляторна політика як елементом державної підтримки бізнесу. Інституційні перетворення як передумова становлення та розвитку підприємництва в Україні. Державне підприємництво та управління державними підприємствами.

Тема 4. Організаційні форми бізнесу в Україні.

Основні засади організаційного оформлення підприємства. Вибір організаційно-правової форми підприємництва. Характеристика основних організаційних форм підприємництва. Господарські товариства, їх різновиди та особливості. Об'єднання підприємницьких структур. Найбільш поширені форми бізнесу в Україні.

Тема 5. Механізм створення власного бізнесу. Основні етапи створення власної справи. Початковий капітал та джерела його формування. Найменування та торгівельна марка. Поняття установчих документів та їх роль в господарській діяльності. Зміст установчих документів. Розробка та затвердження установчих документів. Статутний фонд і його формування

Тема 6. Маркетинг та менеджмент як фактори розвитку бізнесу. Комплекс, функції і тактика маркетингу у бізнесі. Реклама та її роль в підприємницькій діяльності. Поняття та роль менеджменту у бізнесі. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи.

Тема 7. Планування, фінансування та оподаткування бізнесу. Принципи та методи планування. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Класифікація та види податків в Україні. Державне фінансування та самофінансування підприємництва. Банківське та комерційне кредитування бізнесу. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності.

Тема 8. Підприємницький успіх та культура бізнесу. Характеристика підприємницького успіху. Професійна культура підприємницької діяльності. Ділова етика підприємця. Соціальна відповідальність бізнесу. Правило чесності ведення бізнесу.

3.ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття-1:

Тема 1. Економічна природа бізнесу і підприємництва

Питання для обговорення:

- 1.1. Виникнення і розвиток підприємництва.
- 1.2. Поняття та основні ознаки бізнесу.
- 1.3. Сутність, ознаки, функції та принципи підприємництва.
- 1.4. Суб'єкти, об'єкти та види підприємницької діяльності.
- 1.5. Середовище функціонування бізнесу.
- 1.6. Особливості розвитку туристичного бізнесу в Україні

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте перший етап розвитку підприємництва.
2. Дайте порівняльну характеристику натуральному та товарному виробництву.
3. Охарактеризуйте другий етап розвитку підприємництва.
4. Дайте характеристику третьому та четвертому етапам розвитку підприємництва.
5. Які основні якості підприємця як особистості?
6. Назвіть основні мотиви здійснення підприємницькою діяльністю.
7. Які характерні риси притаманні підприємництву як стилю та типу господарської поведінки.
8. Назвіть та розкрийте сутність функцій підприємництва.
9. Які є основні види підприємницької діяльності?
10. Охарактеризуйте сутність внутрішнього підприємництва.

Ситуації та завдання:

1. Які з перелічених ознак притаманні натуральному виробництву, а які товарному? Заповнить таблицю.

Порівняльна характеристика натурального та товарного виробництва

Ознаки	Натуральне виробництво	Товарне виробництво
Мета виробництва		
Праця		
Зв'язки між господарюючими суб'єктами		
Зв'язок між виробництвом і споживанням		
Власність		

Ознаки:

1. Відносини власності нерозвинуті.
2. Зв'язки між господарюючими суб'єктами відбуваються шляхом обміну.

3. Зв'язки між господарюючими суб'єктами відсутні, кожна господарська одиниця майже ізольована.
4. Опосередкований зв'язок між виробництвом і споживанням.
5. Приватна власність на результати праці.
6. Продукти праці виробляються не для власних, а для суспільних потреб, шляхом купівлі-продажу цих продуктів, що стають товарами.
7. Універсальна праця.
8. Продукти праці призначаються для задоволення власних потреб виробників, для споживання всередині того господарства, де вони вироблені.
9. Прямий зв'язок між виробництвом і споживанням.
10. Спеціалізована праця.

2. Яке визначення підприємництва якому автору належить? Визначення:

1. Під підприємництвом розуміється виробничо-господарська діяльність особливого змісту, якій притаманні елементи ризику.
2. Підприємництво – це конкретна діяльність, змістом якої є нововведення у всіх сферах, у тому числі в управлінні.
3. Підприємництво в ринковій економіці є самоініційованою саморегульованою діяльністю, яка при наявності основних факторів виробництва виникає спонтанно.
4. Підприємництво передусім пов'язане з особистою свободою, яка дає людині можливість раціонально розпоряджатися своїми здібностями, знаннями, інформацією та доходами. Сутність підприємництва – це пошук та вивчення нових можливостей, характеристика поведінки, а не вид діяльності.
5. Підприємництво пов'язане з новаторством, а сам підприємець є сміливою людиною з оригінальним мисленням, яка добивається успішного впровадження нових ідей.
6. Підприємництву властива не тільки творча, пошукова функція, яка пов'язана з рівнем економічної свободи суб'єктів підприємницької діяльності, але й організаторська, яка виявляється в прийнятті підприємцем самостійного рішення про організацію власної справи, в її диверсифікації, у впровадженні внутрішнього підприємництва, у формуванні підприємницького стилю управління.
7. Підприємницька діяльність – це поєднання, комбінування трьох класичних факторів виробництва – землі, праці, капіталу.
8. Підприємницька діяльність – це поєднання, комбінування чотирьох факторів виробництва – землі, праці, капіталу, організації.
9. Термін підприємництво розкривається через чотири функції підприємця: а. Підприємець бере на себе ініціативу поєднання ресурсів землі,

капіталу і праці в єдиний процес виробництва товару або послуги; б. Підприємець бере на себе трудне завдання прийняття основних рішень в процесі ведення бізнесу; в. Підприємець – це новатор, особа, яка намагається вводити в оборот на комерційній основі нові продукти, нові виробничі технології або навіть нові форми організації бізнесу; г. Підприємець – це людина, яка ризикує.

10. Це процес створення чогось нового, що має вартість. Підприємець – це людина, яка витрачає на це весь необхідний час та сили, бере на себе весь фінансовий, психологічний та соціальний ризик, отримуючи у нагороду гроші та задоволення досягнутим.

Автори:

1. А. Маршалл
2. А. Сміт
3. Ж.Б. Сей
4. Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенли Л. Брю
5. П. Друкер
6. П. Самуельсон
7. Р. Барр
8. Р. Катільон
9. Р. Хізрич, М. Пітерс
10. Ф. Хайєк

3. Використовуючи Класифікатор видів економічної діяльності, визначити коди для наступних видів діяльності:

1. Виготовлення виробів із хутра.
2. Виробництво готових кормів для домашніх тварин, у т.ч. собак, кішок, птахів, рибок тощо.
3. Виробництво легкових автомобілів.
4. Виробництво морозива та іншого харчового льоду, такого як щербет (десерт з фруктів із льодом та цукром).
5. Виробництво настільних персональних комп'ютерів.
6. Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.
7. Добування та первинне збагачування руд, які переважно не містять заліза: алюмінію (бокситів), міді, свинцю, цинку, олова, марганцю, хрому, нікелю, кобальту, молібдену, танталу, ванадію тощо, руд дорогоцінних металів: золота, срібла, платини.
8. Збирання дикорослих недеревних матеріалів.
9. Оптова торгівля фруктами й овочами
10. Роздрібна торгівля годинниками та ювелірними виробами в спеціалізованих магазинах.

4. Використовуючи класифікатор видів економічної діяльності, визначити види економічної діяльності для наступних кодів: 55.10; 58.11; 61.20; 64.92; 65.30; 73.20; 75.00; 79.11; 85.42; 96.02.
5. Розмістити в хронологічному порядку описані теорії та концепції підприємництва в Додатку А.

Тестові завдання:

1. *Біологічні основи життєдіяльності у поєднанні з психічними властивостями людини реалізуються в її здатності до виживання завдяки особливій властивості свідомості, яка називається:*
- А) інтелект;
 - Б) підприємницькі здібності;
 - В) інтуїція;
 - Г) підприємливість;
 - Д) немає вірної відповіді.
2. *Використання універсальної праці є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва; Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
3. *Виробництво продуктів праці для задоволення власних потреб виробників, для споживання в середині такого господарства, де вони вироблені, є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва; Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
4. *Виробництво продуктів праці не для власних, а для суспільних потреб, шляхом купівлі-продажу цих продуктів, що стають товаром, є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;
 - Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
5. *Відсутність зв'язків, коли кожна господарська одиниця майже ізольована, є ознакою:*
- А) підприємництва;

- Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;
 - Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
6. *Вперше термін «підприємець» в економічну науку ввів:*
- А) Р. Катільон;
 - Б) Ж.Б. Сей;
 - В) А Сміт;
 - Г) А. Маршал;
 - Д) Ф. Хайєк.
7. *Нерозвинуті відносини власності є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва; Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
8. *Опосередкований зв'язок між виробництвом і споживанням (виробництво – обмін – споживання) є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;
 - Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
9. *Приватна власність на результати праці є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;
 - Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
10. *Прямий зв'язок між виробництвом та споживанням є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;
 - Г) товарного виробництва;
 - Д) немає вірної відповіді.
11. *Суспільний поділ праці (спеціалізована праця) є ознакою:*
- А) підприємництва;
 - Б) ринку;
 - В) натурального виробництва;

- Г) товарного виробництва;
Д) немає вірної відповіді.
12. *Функції підприємництва, які полягають у веденні обліку, проведенні маркетингових та наукових досліджень, називаються:*
А) управлінська;
Б) соціальна;
В) особистісна;
Г) захисна;
Д) інші функції.
13. *Функція підприємництва, яка дозволяє створити механізм підвищення ефективності та корисності праці, застосовувати дійові методи стимулювання збуту товарів на основі виявлення споживчих потреб, називається:*
А) ресурсна;
Б) інноваційна;
В) організаційна;
Г) стимулююча;
Д) господарська.
14. *Функція підприємництва, яка передбачає систему захисту прав та інтересів підприємців, створення сприятливих умов функціонування бізнесу, усунення існуючих проблем на макрорівні, називається:*
А) управлінська;
Б) соціальна;
В) особистісна;
Г) захисна;
Д) інші функції.
15. *Функція підприємництва, яка пов'язана з матеріально-технічним забезпеченням виробництва, налагодженням технологічного процесу, організацією комерційної діяльності, сервісу. а також впровадженням нових форм заробітної плати та їх оптимальна інтеграція з традиційними формами, називається:*
А) ресурсна;
Б) інноваційна;
В) організаційна;
Г) стимулююча;
Д) господарська.
16. *Функція підприємництва, яка пов'язана із механізмом управління персоналом та підприємством в цілому, називається:*
А) управлінська;

- Б) соціальна;
В) особистісна;
Г) захисна; Д) інші функції.
17. *Функція підприємництва, яка полягає у виготовленні товарів необхідних суспільству, називається:*
А) управлінська;
Б) соціальна;
В) особистісна;
Г) захисна;
Д) інші функції.
18. *Функція підприємництва, яка полягає у забезпеченні найбільш ефективного використання трудових, матеріальних, фінансових, інтелектуальних та інформаційних ресурсів, називається:*
А) ресурсна;
Б) інноваційна;
В) організаційна;
Г) стимулююча;
Д) господарська.
19. *Функція підприємництва, яка полягає у мобілізації внутрішніх та зовнішніх ресурсів для ефективного функціонування, називається:*
А) ресурсна;
Б) інноваційна;
В) організаційна;
Г) стимулююча;
Д) господарська.
20. *Функція підприємництва, яка полягає у самореалізації підприємця як особистості через досягнення власної мети, отримання задоволення від своєї роботи, називається:*
А) управлінська;
Б) соціальна;
В) особистісна;
Г) захисна;
Д) інші функції.

Тема 2: Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні

2.1. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.

- 2.2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
- 2.3. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
- 2.4. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Питання для обговорення:

- 1. Які закони регламентують підприємницьку діяльність в Україні?
- 2. Які ознаки характеризують підприємницьку діяльність?
- 3. За якими принципами здійснюється підприємницька діяльність?
- 4. З яких етапів складається процес державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб?
- 5. Які дії потрібно здійснити для державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців?
- 6. Що собою являє Єдиний державний реєстр і яка мета його створення?
- 7. Які можуть бути причини та процедура припинення підприємницької діяльності?
- 8. Які існують обмеження на ведення підприємницької діяльності відповідно до законодавства?
- 9. Які види підприємницької діяльності підлягають ліцензуванню?
- 10. Які заходи для розвитку підприємницької діяльності в Україні мають здійснювати державні органи?

Ситуації та завдання:

- 1. Ви збираєтесь розпочати підприємницьку діяльність як фізична особа-підприємець. Для цього:
 - а) визначте вид діяльності, яким ви хотіли б займатись;
 - б) складіть заяву про державну реєстрацію фізичної особи підприємцем.

Примітка. При заповненні заяви скористайтесь власним ідентифікаційним кодом платника податків.

- 2. Ви з друзями вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю «Калина» з виробництва сувенірної продукції з українською символікою. Для цього заповніть заяву про державну реєстрацію юридичної особи.
- 3. Двоє фізичних осіб вирішили створити дитячий ігровий клуб у формі приватного підприємства. Сформууйте перелік документів необхідних для реєстрації приватного підприємства. Визначте чи існують обмеження для відкриття дитячого ігрового клубу (обидва засновники мають вищу економічну освіту).

4. Засновники товариства з обмеженою відповідальністю, предметом діяльності якого є здійснення медичної практики та реалізація медикаментів, 20 червня звернулись до відповідного органу місцевого самоврядування із заявою про держану реєстрацію товариства. Листом від 28 червня цього ж року реєстраційний орган повідомив заявників, що у державній реєстрації товариства відмовлено з таких мотивів:

а) відсутність ліцензії на здійснення медичної практики та продаж на території України медикаментів;

б) подані установчі документи суперечать чинному законодавству, оскільки заявлений статутний фонд товариства менше 5 млн. грн.

Чи правомірна позиція реєстраційного органу в цій справі (по кожному пункту)? Якими нормативними актами засновники можуть захистити свої права?

5. Орган державної влади має автобус, який вранці та ввечері перевозить своїх працівників. Чи потрібно йому отримувати на це ліцензію?

Тестові завдання:

1. *Правова база підприємництва – це:*

А) сукупність Законів та Указів Президента України;

Б) сукупність кодексів і законів України;

В) сукупність Законів України, Указів Президента та Постанов Кабінету Міністрів України;

Г) сукупність нормативно-правових актів Міністерства освіти України;

Д) це сукупність законів, нормативних та інструктивних документів, які визначають порядок створення і діяльності суб'єктів підприємництва.

2. *Коли набрав чинності Господарський кодекс України?*

А) 1 листопада 1990 року;

Б) 31 січня 1991 року;

В) 16 січня 2003 року; Г) 1 червня 1993 року;

Д) 1 січня 2017 року.

3. *За загальним правилом, строк державної реєстрації фізичної особи не повинен перевищувати:*

А) одного робочого дня (24 години) з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи;

Б) двох робочих днів з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи;

В) трьох робочих днів з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи;

Г) п'яти робочих днів з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи;

Д) семи робочих днів з дати надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи.

4. *В залежності від засновницьких установчих документів підприємницька діяльність здійснюється:*

А) зі створенням юридичної особи;

Б) без створення юридичної особи;

В) зі здійсненням і без здійснення найманої праці;

Г) зі створенням асоціації;

Д) усе перераховане вище.

5. *Підприємець має право:*

А) самостійно вибирати вид діяльності;

Б) відкривати банківський рахунок, вибирати постачальників, установлювати ціни;

В) будувати організаційну структуру підприємства, наймати і звільняти робітників;

Г) розпоряджатися прибутком підприємства;

Д) усе перераховане вище.

6. *Протягом якого строку приймається рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі?*

А) не пізніше 5 робочих днів;

Б) не пізніше 10 робочих днів;

В) не пізніше 20 робочих днів;

Г) не пізніше 30 робочих днів; Д) не пізніше 40 робочих днів.

7. *Ліцензія – це:*

А) запис у Єдиному державному реєстрі про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню;

Б) державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання займатися певними видами підприємницької діяльності впродовж встановленого терміну;

В) документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання - ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов;

Г) документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку;

Д) державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання на особливий порядок оподаткування відповідно до закону.

8. *Державна реєстрація суб'єктів підприємницького бізнесу проводиться в:*

- А) державній податковій службі;
- Б) державному комітеті статистики;
- В) районній державній адміністрації;
- Г) державному комітеті України з питань розвитку підприємництва;
- Д) виконавчими органами селищних, міських рад, нотаріусами та акредитованими особами.

9. *Метою підприємницької діяльності є:*

- А) задоволення потреб споживачів на ринку;
- Б) розвиток підприємства та отримання прибутку;
- В) досягнення економічного і соціального результату та отримання прибутку;
- Г) вихід на міжнародні ринки при конкурентній боротьбі;
- Д) відповідність державним нормам та приріст ВВП країни.

10. *Сума адміністративного збору обчислюється від величини:*

- А) прожиткового мінімуму працездатної особи;
- Б) мінімальної пенсії;
- В) мінімальної заробітної плати;
- Г) єдиного соціального внеску;
- Д) неоподаткованого мінімуму.

11. *Підприємство вважається створеним і набуває права юридичної особи з моменту:*

- А) виникнення підприємницької ідеї;
- Б) оформленні установчих документів;
- В) подання заяви про реєстрацію;
- Г) державної реєстрації;
- Д) отримання першого прибутку.

12. *Не можуть займатись підприємництвом:*

- А) юридичні особи всіх форм власності;
- Б) фермери;
- В) військовослужбовці;
- Г) фізичні особи;
- Д) громадяни без громадянства.

13. *Основним документом, що подається при державній реєстрації підприємницької діяльності є:*

- А) паспорт громадянина України;

- Б) реєстраційна картка;
- В) свідоцтво про народження засновника підприємницької діяльності;
- Г) статут;
- Д) заява про державну реєстрацію.

14. *Згідно з чинним законодавством обмеження у здійсненні підприємницької діяльності стосуються наступного її виду:*

- А) діяльність у сфері електроенергетики;
- Б) освітня діяльність;
- В) виробництво ветеринарних препаратів;
- Г) видобування бурштину;
- Д) медична практика.

15. *Самостійність підприємницької діяльності означає:*

- А) майнову відповідальність підприємця за результати господарювання;
- Б) наявність фактору ризику;
- В) свободу та самостійність суб'єктів підприємництва у прийнятті управлінських рішень та здійснення бізнесу;
- Г) інноваційний характер підприємницької діяльності;
- Д) орієнтацію на досягнення комерційного успіху.

16. *Систематичність підприємницької діяльності означає:*

- А) майнову відповідальність підприємця за результати господарювання;
- Б) наявність фактору ризику;
- В) свободу та самостійність суб'єктів підприємництва у прийнятті управлінських рішень та здійсненні бізнесу;
- Г) постійний характер господарювання, проведення регулярних, а не одноразових господарських операцій;
- Д) орієнтацію на досягнення комерційного успіху.

17. *Суб'єктами підприємництва можуть бути:*

- А) тільки громадяни України;
- Б) юридичні особи всіх форм власності та фізичні особи;
- В) тільки юридичні особи приватної форми власності;
- Г) тільки фізичні особи-підприємці;
- Д) тільки особи без громадянства та громадяни інших держав.

18. *Об'єкти підприємницької діяльності – це:*

- А) тільки товари, роботи, послуги, що споживає населення країни;
- Б) тільки інформація, майнові та немайнові права;
- В) тільки цінні папери, валюта;
- Г) тільки предмети та засоби праці;
- Д) все те, що виступає предметом купівлі-продажу на ринку.

19. *Не мають право проводити державну реєстрацію:*

- А) виконавчі органи сільських рад;
- Б) нотаріуси;
- В) виконавчі органи міських рад;
- Г) судді;
- Д) акредитовані суб'єкти.

20. *Підприємницька діяльність припиняється:*

- А) з власної ініціативи підприємця;
- Б) у разі закінчення строку дії ліцензії;
- В) у разі припинення існування підприємця;
- Г) на підставі рішення суду у випадках, передбачених Господарським Кодексом та іншими законами;
- Д) все перераховане вище.

Тема-3: Державне регулювання підприємницької діяльності

Питання для обговорення:

- 3.1. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва.
- 3.2. Засоби державного регулювання підприємництва.
- 3.3. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні.

Питання для обговорення:

- 1. Що таке державне регулювання підприємництва?
- 2. Які основні принципи державної регуляторної політики?
- 3. Які суб'єкти формують інституційне середовище підприємництва в Україні?
- 4. Які основні завдання Державної регуляторної служби України?
- 5. Дайте характеристику засобам державного регулювання підприємництва.
- 6. Обґрунтуйте зміст ліцензування, патентування та квотування.
- 7. Яким чином здійснюється технічне регулювання підприємницької діяльності?
- 8. Яким чином забезпечується регулювання цін і тарифів в сфері підприємництва?
- 9. Яка роль системи оподаткування в державному регулюванні підприємницької діяльності?
- 10. Яким чином здійснюється державою надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій в сфері підприємництва?
- 11. В яких сферах держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання?

12. Обґрунтуйте основні напрями реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні.

Ситуації та завдання:

1. Розкрийте на конкретних прикладах, яким чином здійснюється державна підтримка підприємництва у Вашому регіоні (області, районі, місті). Обґрунтуйте як позитивні, так і негативні складові.
2. Дослідіть структуру органів виконавчої влади, які здійснюють державне регулювання підприємництва на рівні держави, області або міста. Використайте інформацію офіційних сайтів органів виконавчої влади. По кожному органу виконавчої влади окресліть основні завдання в сфері підприємництва.
3. Визначте найбільш важливі засоби державного регулювання підприємництва. Обґрунтуйте свою думку на прикладах, по можливості, на практиці діяльності суб'єкта підприємництва.
4. На прикладі конкретного виду діяльності в сфері підприємництва проаналізуйте процедуру отримання ліцензії.
5. Здійсніть SWOT-аналіз державної підтримки підприємництва в Україні, врахуйте при цьому стан та тенденції розвитку підприємництва, в тому числі його зовнішнього та внутрішнього середовища.

Тестові завдання:

1. *Державне регулювання підприємництва – це:*
 - А) визначення суб'єктів підприємницької діяльності;
 - Б) регламентація поведінки суб'єктів підприємницької діяльності;
 - В) вирішення фінансових питань суб'єктів підприємницької діяльності;
 - Г) обмеження у здійсненні підприємницької діяльності;
 - Д) забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності необхідними ресурсами.
2. *Забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави визначає наступний принцип державної регуляторної політики:*
 - А) доцільність;
 - Б) збалансованість;
 - В) адекватність;
 - Г) прозорість;
 - Д) передбачуваність.

3. *Обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми характеризує наступний принцип державної регуляторної політики:*

- А) доцільність;
- Б) збалансованість;
- В) адекватність;
- Г) прозорість;
- Д) передбачуваність.

4. *Забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави характеризує наступний принцип державної регуляторної політики:*

- А) доцільність;
- Б) збалансованість;
- В) адекватність;
- Г) ефективність;
- Д) передбачуваність.

5. *Найвищим органом в системі органів виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики, має право законодавчої ініціативи в сфері підприємництва є:*

- А) Верховна Рада України;
- Б) Кабінет Міністрів України;
- В) Міністерство економіки України;
- Г) Міністерство фінансів України;
- Д) Державна регуляторна служба України.

6. *Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію політики у сфері підприємництва є:*

- А) Міністерство цифрової трансформації України;
- Б) Міністерство юстиції України;
- В) Міністерство економіки України;
- Г) Міністерство фінансів України;
- Д) Державна регуляторна служба України.

7. *Обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податку відповідно до податкового законодавства, це:*

- А) збір;
- Б) податок;
- В) плата;
- Г) внесок;
- Д) подарунок.

8. *Механізми реалізації державної регуляторної політики, політики з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності підпорядковані:*

- А) Державній службі статистики України;
- Б) Державній регуляторній службі України;
- В) Державній службі фінансового моніторингу України;
- Г) Державній фіскальній службі України;
- Д) Державній казначейській службі України.

9. *Програми соціально–економічного розвитку відповідних адміністративно–територіальних одиниць, які фінансуються за рахунок місцевих бюджетів або інших не заборонених законодавством джерел, затверджуються та контролюються:*

- А) Державною казначейською службою України;
- Б) Міністерством економіки України;
- В) Міністерством фінансів України;
- Г) органами місцевого самоврядування;
- Д) Громадською радою при обласних державних адміністраціях.

10. *Державний контракт – це:*

- А) договір, укладений державною мовою;
- Б) договір купівлі–продажу між резидентом та нерезидентом;
- В) договір між вітчизняними та іноземними суб'єктами господарювання;
- Г) договір, укладений від імені держави з суб'єктом господарювання – виконавцем державного замовлення;
- Д) договір оренди.

11. *Запис у реєстрі про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської діяльності – це:*

- А) торговий патент;
- Б) ліцензія;
- В) договір;
- Г) сертифікат;
- Д) дозвіл.

12. *Державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання займатися певними видами підприємницької діяльності впродовж встановленого строку, називають:*

- А) торговий патент;
- Б) ліцензія;
- В) договір;
- Г) сертифікат;
- Д) дозвіл.

13. *Державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання на особливий порядок оподаткування відповідно до законодавства, називається:*
- А) унікальна ліцензія;
 - Б) спеціальний торговий патент;
 - В) податкова накладна;
 - Г) спеціальний сертифікат;
 - Д) спеціальний дозвіл.
14. *Порядок квотування виробництва та/або обігу (включаючи експорт та імпорт), а також розподілу квот встановлює:*
- А) Верховна Рада України;
 - Б) Кабінет Міністрів України;
 - В) Міністерство економіки України;
 - Г) Міністерство фінансів України;
 - Д) Державна регуляторна служба України.
15. *Завчасно розроблені і затверджені в установленому законом порядку розміри споживання основних засобів, природних і матеріальних ресурсів, припустимих шкідливих викидів та інші обов'язкові до застосування умови господарювання:*
- А) стандарти;
 - Б) норми і нормативи;
 - В) технічні регламенти; Г) кодекси усталеної практики;
 - Д) технічні умови.
16. *Гранично допустимі величини використання ресурсів або, навпаки, гранично допустимі викиди:*
- А) технічні умови;
 - Б) стандарти;
 - В) ліміти;
 - Г) державні стандарти;
 - Д) нормативи.
17. *Ціни, що запроваджуються на товари, які мають істотну соціальну значущість, називаються:*
- А) монопольними;
 - Б) нормативними;
 - В) державними регульованими;
 - Г) стандартними;
 - Д) соціальними.
18. *Держава може надавати суб'єктам господарювання на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування та на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект:*

- А) знижувати ставку податку на прибуток;
- Б) знижувати ставки всіх загальнодержавних податків;
- В) ліцензії;
- Г) субсидії;
- Д) дотації.

19. *Ставки податків в Україні:*

- А) мають індивідуальний характер для туристичних підприємств;
- Б) не мають граничних розмірів;
- В) мають індивідуальний характер для підприємств харчової промисловості;
- Г) мають індивідуальний характер для підприємств різних галузей;
- Д) мають нормативний характер і не можуть встановлюватись індивідуально для окремого суб'єкта господарювання.

20. *Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні передбачає:*

- А) наближення законодавства України до законодавства та стандартів США;
- Б) зростання обсягів неформальної зайнятості у суб'єктів малого і середнього підприємництва;
- В) звуження кредитування малого і середнього підприємництва комерційними банками;
- Г) поступовий розвиток малого і середнього підприємництва, враховуючи тимчасово обмежені можливості фінансової підтримки;
- Д) стрімкий розвиток підприємництва, не зважаючи на тимчасово обмежені можливості фінансової підтримки.

Тема 4

Організаційні форми бізнесу в Україні.

- 3.1. Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності.
- 3.2. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика.
- 3.3. Господарські товариства.

Питання для обговорення:

- 1. Яке місце в економічній системі сучасного суспільства займає підприємство?
- 2. Що ми розуміємо під поняттям «підприємство»?
- 3. Які основні ознаки підприємства можна виділити?
- 4. За якими ознаками класифікують підприємства?
- 5. Назвіть основні завдання та мету діяльності підприємства?

6. Які існують види та напрямки діяльності підприємств?
7. Які функції відіграють підприємства в Україні?
8. Які види об'єднань підприємства існують в Україні?
9. Що таке господарське товариство?
10. Які особливості товариства з обмеженою відповідальністю Вам відомі?

Ситуації та завдання:

1. Здійсність порівняння мікро-, малих, середніх і великих суб'єктів підприємницької діяльності.

Характеристики оформити у вигляді таблиці. Для виконання завдання користуємось даними Державної служби статистики України (<https://www.ukrstat.gov.ua/>).

	Середня кількість працівників, осіб	Річний дохід, євро/грн	Частка серед суб'єктів господарювання в минулому календарному році
мікропідприємства			
малі підприємства			
середні підприємства			
великі підприємства			

2. Підготуйте характеристику будь-якого підприємства вашого регіону за наступним планом:

- назва підприємства;
- організаційна правова-форма діяльності даного підприємства;
- цілі діяльності підприємства;
- об'єкти діяльності підприємства;
- ресурси, які використовує в своїй діяльності підприємство;
- характеристика стейкхолдерів (зацікавлених осіб) підприємства.

3. Запропонувати організаційно-правову форму для видів підприємництва, що виготовляють:

Об'єкт діяльності	Організаційно-правова форма
комп'ютер	
мікрохвильова піч	
зброя	
лікарські	

матеріали	
хліб	
канцелярське приладдя	
меблі	
чай та кава	
освітні послуги	

4. Технолог хлібозаводу розробив оригінальну технологію виготовлення корму для худоби з відходів борошна, тіста хлібопекарського підприємства. З часом, він вирішив свою розробку реалізувати як підприємницьку ідею відділившись в окреме підприємства по виробництву кормів для худоби. Практична реалізація цієї ідеї потребує вибору конкретної форми організації бізнесу.

Яку форму організації бізнесу доцільно вибрати в даному конкретному випадку? Які обставини можуть змусити технолога відмовитися від створення (реєстрації) індивідуального підприємства або приватної фірми?

5. Вкажіть вид підприємства за поданим описом:

Вид підприємства	Опис
	створюється, реорганізується і ліквідується Міністерствами та іншими підвідомчими Кабінету Міністрів України, органами державної виконавчої влади
	засноване на власності адміністративно-територіальних одиниць
	створюється одним засновником
	відкритість і доступність членства для тих, хто визнає статут підприємства та бажає брати в ньому участь
	звичайна особа може бути власником акцій підприємства
	капітал підприємства поділений на паї (частки)
	мінімальний розмір статутного капіталу

Тестові завдання:

1. *Зібрання обов'язкових правил, які регулюють індивідуальну діяльність підприємства, а також взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, називається:*
 - А) колективний договір;
 - Б) Господарський кодекс;
 - В) статут підприємства;
 - Г) засновницький договір;
 - Д) немає вірної відповіді.
2. *Підприємства, метою діяльності яких є отримання прибутку, називаються:*
 - А) приватні;
 - Б) комерційні;
 - В) колективні;
 - Г) некомерційні;
 - Д) немає вірної відповіді.
3. *Підприємства, засновані на власності однієї особи і функціонують виключно завдяки праці власника без права найму робочої сили, називаються:*
 - А) приватні;
 - Б) приватні сімейні;
 - В) приватні індивідуальні;
 - Г) комерційні;
 - Д) немає вірної відповіді.
4. *Підприємства, засновані на власності і праці однієї сім'ї, називаються:*
 - А) приватні;
 - Б) приватні сімейні;
 - В) приватні індивідуальні;
 - Г) комерційні;
 - Д) немає вірної відповіді.
5. *Підприємства засновані на власності однієї особи з правом найму робочої сили, називаються:*
 - А) приватні;
 - Б) приватні сімейні;
 - В) приватні індивідуальні;
 - Г) комерційні;
 - Д) немає вірної відповіді.

6. *Підприємства засновані на власності колективу працівників, кооперативу, організації або об'єднання громадян, називаються:*

- А) приватні;
- Б) комерційні;
- В) колективні;
- Г) некомерційні;
- Д) немає вірної відповіді.

7. *Підприємства, які засновані на власності громади адміністративно-територіальної одиниці і утворюються уповноваженим органом місцевого самоврядування на базі відокремленої частини комунальної власності і входять до сфери його управління, називаються:*

- А) приватні;
- Б) комунальні;
- В) державні;
- Г) колективні;
- Д) немає вірної відповіді.

8. *Підприємства, які засновані на власності держави і утворюються компетентним органом державної влади на базі відокремленої частини державної власності і входять до сфери його управління, називаються:*

- А) приватні;
- Б) комунальні;
- В) державні;
- Г) колективні;
- Д) немає вірної відповіді.

9. *Підприємства, які створюються одним засновником, який виділяє необхідне майно, формує статутний капітал, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, здійснює керівництво та ін., називаються:*

- А) колективні;
- Б) змішані;
- В) унітарні;
- Г) корпоративні;
- Д) немає вірної відповіді.

10. *Підприємства, які утворюються двома або більше засновниками на основі об'єднання майна, їх спільного управління справами на основі корпоративних прав, участі засновників у розподілі доходів та ризиків підприємства, називаються:*

- А) колективні;
- Б) змішані;
- В) унітарні;

Г) корпоративні;

Д) немає вірної відповіді.

11. Підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної 10 млн. євро за середньорічним курсом Національного банку щодо гривні, називаються:

А) мікропідприємства;

Б) малі;

В) середні;

Г) великі;

Д) немає вірної відповіді.

12. Підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує тисячу осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму, еквівалентну п'ятидесяти мільйонам євро за середньорічним курсом Національного банку щодо гривні, називаються:

А) мікропідприємства;

Б) малі;

В) середні;

Г) великі;

Д) немає вірної відповіді.

13. Підприємства, створені юридичними та (або) фізичними особами шляхом об'єднання їх майна та участі в підприємницькій діяльності з метою одержання прибутку, називаються:

А) орендні; Б) кооперативні;

В) колективні;

Г) господарські товариства;

Д) немає вірної відповіді.

14. Господарське товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а власники несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій, називається:

А) командитне товариство;

Б) повне товариство;

В) товариство з обмеженою відповідальністю;

Г) акціонерне товариство;

Д) товариство з додатковою відповідальністю.

15. *Господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами; таке товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном, а учасники товариства можуть понести збитки від його діяльності тільки в межах своїх вкладів, називається:*

- А) командитне товариство;
- Б) повне товариство;
- В) товариство з обмеженою відповідальністю;
- Г) акціонерне товариство;
- Д) товариство з додатковою відповідальністю.

16. *Господарське товариство, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами; воно несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а в разі його недостатності учасники товариства несуть солідарну відповідальність у розмірах, кратних до вкладу кожного із них, називається:*

- А) командитне товариство;
- Б) повне товариство;
- В) товариство з обмеженою відповідальністю;
- Г) акціонерне товариство;
- Д) товариство з додатковою відповідальністю.

17. *Господарське товариство, всі учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном, називається:*

- А) командитне товариство;
- Б) повне товариство;
- В) товариство з обмеженою відповідальністю;
- Г) акціонерне товариство;
- Д) товариство з додатковою відповідальністю.

18. *Господарське товариство, в якому один або декілька учасників здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном (повні учасники), а інші учасники беруть участь в діяльності товариства лише своїми вкладами, називається:*

- А) командитне товариство;
- Б) повне товариство;
- В) товариство з обмеженою відповідальністю;
- Г) акціонерне товариство;
- Д) товариство з додатковою відповідальністю.

19. Найпростіша форма договірною об'єднання підприємств, створена з метою постійної координації їх господарської діяльності шляхом централізації однієї або кількох функцій (виробничих, управлінських, організації спільних виробництв тощо), називається:

- А) концерн;
- Б) корпорація;
- В) асоціація;
- Г) консорціум;
- Д) немає вірної відповіді.

20. Договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів підприємств з делегуванням ними окремих повноважень органу управління корпорацією; цей орган використовує ці повноваження для централізованого регулювання діяльності кожного з учасників, називається:

- А) концерн;
- Б) корпорація;
- В) асоціація;
- Г) консорціум;
- Д) немає вірної відповіді.

Тема 5: Механізм створення власного бізнесу та порядок реєстрації туристичних підприємств

5.1. Основні етапи створення власної справи.

5.2. Початковий капітал та джерела його формування.

5.3. Найменування та торгівельна марка.

5.4. Засновницькі документи та їх підготовка.

5.5 Порядок реєстрації туристичних підприємств

Питання для обговорення:

1. Що може слугувати передумовою створення власної справи?
2. Які стадії проходить процес організації нового підприємства?
3. Що собою являє підприємницька ідея та стимули до її виникнення?
4. Які види бізнес-ідей Вам відомі?
5. Яким цілям підприємницької діяльності має відповідати бізнес-ідея при її виборі?
6. Які можливі джерела фінансування бізнес-ідеї визначають в економічній літературі?
7. Які витрати включаються до витрат на заснування власної справи?

8. Що таке початковий капітал підприємства та які особливості його утворення?
9. Які існують законодавчі обмеження при формуванні назви підприємства?
10. Які Ви знаєте прийоми до формування нової назви підприємства?
11. Що таке логотип та з чого він складається?
12. Що прийнято розуміти під «торговою маркою», її типи та умови реєстрації?
13. Здійсніть порівняння понять «торгова марка» та «бренд».
14. Які установчі документи необхідні для реєстрації власної справи?

Ситуації та завдання:

1. На підставі опрацювання персональних відомостей та публічної інформації (спеціалізовані друковані видання, мережа Інтернет, тощо) заповнити наведену нижче таблицю та визначити найімовірніше джерело залучення капіталу до фінансування власної справи.

<i>Джерела фінансування</i>	<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>
Власні кошти		
Кошти друзів, родичів		
Бізнес-ангел		
Конкурси і гранти		
Кредити		
Бізнес-інкубатори		
Венчурні фонди		

2. Сформулюйте власну бізнес-ідею. Обґрунтуйте її доцільність та придумайте назву бізнесу. Опишіть споживачів Вашого продукту (послуги) та існуючих конкурентів. Придумайте слоган та логотип для Вашого бізнесу.
3. Молода ініціативна група вирішила створити власний бізнес в кондитерському напрямку маючи напрочуд оригінальний рецепт кокосового печива у формі кулі. Оскільки при формуванні бізнес-ідеї було визначено, що їх бізнес буде спрямовано безпосередньо на діток постала проблема відповідного оформлення печива та його упаковки, а саме: печива в формі кулі повинні перетворитися в картинку, яка наноситься на упаковку. Уявіть себе на місце власників бізнесу (маркетологів) і спробуйте придумати якомога більше число картинок, в котрих зустрічається кулю, наприклад, м'яч для регбі, сонце тощо; щоб представити логотип на упаковку.

4. Започаткувавши власну справу, яка починає працювати як публічне акціонерне товариство з наступного року, Ви визначасте передумови його функціонування, необхідний початковий капітал та джерела його наповнення.
5. Якщо наважилися реєструвати в Україні власну справу то визначте форму бізнесу проаналізувавши переваги та недоліки всіх можливих форм (фізична особа-підприємець, приватне підприємство, товариство з обмеженої відповідальністю, акціонерне товариство). Порівняльний аналіз подати у вигляді таблиці.

Тестові завдання:

1. *Якої стадії в процесі створення власної справи не існує?*
 - А) підготовчої;
 - Б) реєстраційної;
 - В) функціональної;
 - Г) організаційної;
 - Д) всі існують.
2. *Бізнес-ідея повинна базуватись на принципі:*
 - А) знайти потребу та задовольнити її;
 - Б) знайти споживачів для запропонованого продукту;
 - В) бути кращими за конкурентів;
 - Г) допомогти покращити Всесвіт;
 - Д) налагодити економічну систему країни.
3. *За джерелом походження бізнес-ідеї розрізняють:*
 - А) велику, середню, малу;
 - Б) легальну, нелегальну;
 - В) власну, запозичену;
 - Г) купуючу, стартову, франшизу;
 - Д) для чоловіків, жінок, дітей, пенсіонерів.
4. *Бізнес-ангели — це:*
 - А) структури, створені для пошуку й комерціалізації інновацій, які професійно сприяють бізнес-діяльності ;
 - Б) друзі, рідні та ініціативні небайдужі;
 - В) конкурси і гранти здатні надати не тільки фінансові вкладення, але й є свідченням професійного визнання, що здатне мотивувати команду на подальшу творчу співпрацю;
 - Г) грантовий венчурний фонд, який надає гранти й підтримку перспективним українським ІТ-проектам на етапі започаткування;

Д) фізичні особи, які професійно або на аматорському рівні (мода, авантюризм, бажання набути досвіду, бути причетним до інноваційного процесу) вкладають кошти в бізнес-ідеї.

5. Венчурне інвестування – це:

А) структури, створені для пошуку й комерціалізації інновацій, які професійно сприяють створенню власної справи ;

Б) друзі, рідні та ініціативні небайдужі;

В) заходи різних форматів відповідної професійної чи галузевої спрямованості — конференції, бізнес-форуми, засідання бізнес-клубів, тренінги тощо, метою яких є обмін ідеями, пошук односторонніх, консультантів, інвесторів;

Г) інвестування коштів великих компаній, банків, страхових, пенсійних та інших фондів у новостворені інноваційні фірми, що мають значний потенціал зростання і реалізують інноваційні проекти з високим рівнем ризику;

Д) фізичні особи, які професійно або на аматорському рівні (мода, авантюризм, бажання набути досвіду, бути причетним до інноваційного процесу) вкладають кошти в бізнес-ідею.

6. Для акціонерного товариства законодавством визначений мінімальний обсяг статутного капіталу:

А) 125 неоподатковуваних мінімумів;

Б) 1250 неоподатковуваних мінімумів;

В) 200 мінімальних заробітних плат;

Г) 1250 мінімальних заробітних плат;

Д) Не визначено законодавством.

7. Логотип – це...

А) назва, що описує діяльність компанії;

Б) оригінальне зображення повного або скороченого найменування підприємства (організації) або товару;

В) позначення, за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб;

Г) комплекс понять, які узагальнюють уявлення людей про відповідний товар, послугу, компанію або особистість;

Д) об'єднання майна (капіталів) і підприємницьких зусиль з метою отримання прибутку.

8. Бренд – це...

А) назва, що описує діяльність компанії;

Б) оригінальне зображення повного або скороченого найменування підприємства (організації) або товару;

В) позначення, за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб;

Г) комплекс понять, які узагальнюють уявлення людей про відповідний товар, послугу, компанію або особистість;

Д) об'єднання майна (капіталів) і підприємницьких зусиль з метою отримання прибутку.

9. *Торгова марка – це...*

А) назва, що описує діяльність компанії;

Б) оригінальне зображення повного або скороченого найменування підприємства (організації) або товару;

В) позначення, за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб;

Г) комплекс понять, які узагальнюють уявлення людей про відповідний товар, послугу, компанію або особистість;

Д) об'єднання майна (капіталів) і підприємницьких зусиль з метою отримання прибутку.

10. *Право власності на торговельну марку засвідчується...*

А) свідоцтвом;

Б) паспортом;

В) бланком;

Г) ліцензією;

Д) витягом.

11. *Конкретне цілісне знання про доцільність та можливість займатися певним видом підприємницької діяльності, а також чітке усвідомлення мети такої діяльності, шляхів та засобів її досягнення» це:*

А) мета бізнесу;

Б) аутсорсінг;

В) підприємницька ідея;

Г) концепція бізнесу;

Д) логіка створення власної справи.

12. *Підприємницька ідея це:*

А) найменування виду діяльності у визначеній сфері;

Б) знання про доцільність та можливість займатися певним видом бізнесу, цілі, шляхи та засоби її досягнення;

В) пошук шляхів, засобів та можливостей здійснення бізнесу у певному регіоні;

Г) добровільне об'єднання громадян з метою отримання прибутку;

Д) рекомендації родичів, знайомих для відкриття бізнесу у певній сфері діяльності.

13. Вибір сфери підприємницької діяльності здійснюється з урахуванням:

- А) власного практичного досвіду та потенціалу;
- Б) наявності необхідних ресурсів;
- В) смакових вподобань бізнесмена;
- Г) здобутої освіти;
- Д) ступеню конкуренції у галузі.

14. Джерела формування підприємницької ідеї:

- А) держава;
- Б) споживачі;
- В) рівень менеджменту;
- Г) конкуренти;
- Д) бюджет.

15. Офіційно зареєстрований документ, який регламентує діяльність юридичної особи?

- А) статут підприємства;
- Б) підприємницька угода;
- В) сертифікат;
- Г) організаційно-правова форма
- Д) установчий договір.

16. Статут підприємства – це ...

А) офіційно зареєстрований документ, який визначає форму власності підприємства, сферу його діяльності, спосіб управління та контролю, порядок утворення майна підприємства та розподілу прибутку, порядок реорганізації та інші положення, які регламентують діяльність юридичної особи;

Б) угода, яка укладається між двома або кількома засновниками щодо створення підприємства певним шляхом;

В) сукупність грошових коштів та майна, яка необхідна для організації та початку функціонування підприємства;

Г) позначення, за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб;

Д) свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності, що підтверджує взяття його на облік в органі державної податкової служби.

17. Статутний фонд – це ...

А) офіційно зареєстрований документ, який визначає форму власності підприємства, сферу його діяльності, спосіб управління та контролю, порядок

утворення майна підприємства та розподілу прибутку, порядок реорганізації та інші положення, які регламентують діяльність юридичної особи;

Б) угода, яка укладається між двома або кількома засновниками щодо створення підприємства певним шляхом;

В) сукупність грошових коштів та майна, яка необхідна для організації та початку функціонування підприємства;

Г) позначення, за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб;

Д) свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності, що підтверджує взяття його на облік в органі державної податкової служби.

18. *Сукупність грошових коштів та майна, яке необхідно для організації та початку функціонування фірми – це:*

А) майно засновників фірми;

Б) статутний фонд фірми;

В) резервний фонд фірми;

Г) страховий фонд фірми;

Д) запозичений фонд фірми.

19. *Угода, яка укладається між двома або кількома засновниками щодо створення фірми певним шляхом – це:*

А) договір;

Б) статут;

В) засновницький договір;

Г) свідоцтво;

Д) усі відповіді правильні.

20. *Основним документом, що регламентує створення власної справи є:*

А) Господарський кодекс України;

Б) Кримінальний кодекс України;

В) Цивільний кодекс України;

Г) Процесуальний кодекс України; Д) Адміністративний кодекс України.

Тема 6: Маркетинг та менеджмент в бізнесі та методи сегментації ринку туристичних послуг

1.Комплекс, функції і тактика маркетингу у бізнесі.

2.Реклама та її роль в підприємницькій діяльності.

3.Поняття та роль менеджменту у бізнесі.

4.Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи.

5.Сутність та зміст маркетингу в туризмі.

6.Менеджмент у туризмі.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність сучасного маркетингу?
2. Поясніть відмінність між стратегічним та оперативним маркетингом.
3. Які існують рівні впровадження маркетингу на підприємстві?
4. Перерахуйте основні функції маркетингу на підприємстві.
5. Дайте характеристику основним видам зовнішнього маркетингу.
6. Що таке комплекс маркетингу? Дайте характеристику його складовим.
7. Дайте визначення поняттям реклама, виробник реклами, споживач реклами.
8. Які існують види підприємств-виробників реклами?
9. Якою є мета діяльності Української асоціації маркетингу та її вплив на маркетингову діяльність підприємств?
10. Охарактеризуйте основні форми, типи та види реклами.

Ситуації та завдання:

1. Власник кафетерію з метою рекламування свого закладу опублікував в газеті оголошення про зниження цін. Однак його сподівання не виправдались – число відвідувачів кафетерію і через деякий час після виходу оголошення не збільшилось. Які з можливих причин невдачі такої реклами Ви могли б назвати? Які рекомендації Ви можете дати власнику для проведення успішної рекламної кампанії?
2. Головним асортиментом магазину канцелярських (офісних) товарів є: ручки, папір, листівки поштові, картон, зошити, ампули для кулькових ручок. Якими з вказаних товарів і чому можна було б доповнити асортимент цього магазину? Відповідь обґрунтуйте.
Додаткові товари: а. журнали;
б. щоденні газети;
в. копіювальний папір;
г. фрукти;
д. закуски;
е. пральні послуги (приймальний пункт), тощо.
3. Які з наведених елементів використовується при організації маркетингової діяльності підприємства?

- а. Побудова та вдосконалення структури управління маркетингом.
- б. Наявність чітко сформульованих цілей та завдань, поставлених перед підприємством.
- в. Обмежена кількість персоналу.
- г. Підбір фахівців з маркетингу.
- д. Розподіл завдань, прав та відповідальності серед працівників маркетингових служб.
- е. Створення належних умов для ефективної роботи маркетингового персоналу.
- є. Обмеження кількості ланок в управлінні.
- ж. Забезпечення ефективної взаємодії маркетингових та інших служб.

4. Визначити елементи, що характеризують переваги товарної служби маркетингу.

- а. Керівник, який займається певним товаром, має можливість координувати різні роботи з усього комплексу маркетингу для даного товару, а також швидко реагувати на вимоги ринку.
- б. Дає змогу концентрувати маркетингову діяльність на потребах конкретних ринкових сегментів.
- в. Приділяють увагу як основним, так і другорядним за значенням товарам.
- г. Легше виявляти здібних працівників, адже їх залучають до всіх сфер оперативної маркетингової діяльності.

5. Чи потрібно проводити рекламу в умовах економічного спаду, коли загальний обсяг попиту і кількість споживачів зменшується? Відповідь обґрунтуйте.

6. Проаналізуйте наведені нижче приклади рекламних звернень та дайте відповіді на запитання:

- «Gala – навіщо платити більше?» На що робиться наголос в цьому висловленні?
- «Впустіть тигра у свій двигун». Який товар рекламує це звернення та який образ намагається викликати у покупця рекламодавець?
- «Змінимо життя на краще. Philips». Чим фірма намагається привернути увагу клієнта?

7. Складіть перелік маркетингових функцій, які мають виконуватись працівниками:

- комерційного банку;
- видавництва, що випускає навчальну літературу;

- взуттєвої фабрики;
- автомобільної корпорації; - туристичної фірми; - кондитерської фабрики.

8. Проведіть порівняльний аналіз (спільні риси і відмінності) вказаних видів маркетингу: споживчий і промисловий маркетинг; внутрішній і міжнародний маркетинг; маркетинг матеріальних продуктів і маркетинг послуг.

Порівняння необхідно провести окремо для кожної із маркетингових функцій: аналіз маркетингового середовища, розробка товарної політики, розробка цінової політики, розробка політики розподілу, розробка комунікативної політики.

9. Виробники якої продукції, пропонуючи її споживачам, можуть робити акцент на задоволенні фізіологічних потреб? Наведіть приклади.

10. Чим відрізняється один від одного два підходи до управління підприємством: концепція удосконалення товару і концепція удосконалення виробництва ?

11. Розподіліть запропоновані варіанти відповідей на функції та цілі маркетингової діяльності, заповнивши таблицю.

- а. Комплексне дослідження ринку.
- б. Орієнтація на комерційний успіх.
- в. Аналіз зовнішнього середовища.
- г. Збільшення частки ринку підприємства на 5%.
- д. Активізація рекламної кампанії.
- е. Контроль результатів маркетингової діяльності.
- є. Оцінювання альтернативних маркетингових стратегій.
- ж. Максимізація прибутку.
- з. Розробка цінової стратегії.
- і. Досягнення заданої віддачі на інвестований капітал. Цілі та функції маркетингової діяльності

Цілі маркетингу	Функції маркетингу

12. Підприємство продає щорічно 15000 одиниць товару за ціною 25 грн./од. Змінні витрати на одиницю продукції складають 10 грн. Постійні витрати підприємства дорівнюють 150000 грн. З метою збільшення обсягів продажів керівництво підприємства вирішило знизити ціну за одиницю продукції на 5 грн. і збільшити витрати на рекламу на 10000 грн. В результаті

цих заходів керівництво підприємства передбачає збільшення обсягів продажів на 60%. Визначити, чи доцільно керівництву проводити такі заходи?

Тестові завдання:

1. Маркетинг це:

- А) комплексний системний підхід до вирішення проблем роботи з постачальниками;
- Б) активний контроль за обслуговуванням і цінами;
- В) заходи забезпечення відповідності попиту та пропозиції;
- Г) засоби впливу на персонал підприємства заради отримання прибутку;
- Д) системний підхід розвитку прибутковості та рентабельності підприємства.

2. Яку систему охоплює маркетинг ?

- А) виробничо-збутову;
- Б) виробничу;
- В) збуту;
- Г) соціальну;
- Д) економічну.

3. Маркетинг починається з:

- А) дослідження ринку та потреб споживачів;
- Б) рекламної кампанії;
- В) розробки і виробництва товару;
- Г) цінової політики;
- Д) просування товару на ринок.

4. Три фактори, що складають основу концепції маркетингу:

- А) прибутковість підприємства, споживчі потреби та інтереси суспільства;
- Б) прибутковість підприємства, окупність інвестицій та ефективність збуту;
- В) прибутковість підприємства, споживчі потреби та ефективність збуту;
- Г) прибутковість підприємства, рентабельність виробництва та ефективність збуту;
- Д) споживчі потреби та інтереси суспільства та ефективність збуту.

5. Мета маркетингу:

- А) вплив на попит та його задоволення з урахуванням ситуації на ринку;

- Б) організація виробництва і збуту товарів;
- В) покращення економічної ефективності діяльності підприємства;
- Г) реклама нових товарів на ринку;
- Д) прибуток, як головний орієнтир господарської діяльності.

6. *Умови маркетингу:*

- А) система планування і управління підприємством;
- Б) задоволення потреб споживачів;
- В) організація виробництва товарів;
- Г) стабільна економіка;
- Д) висока прибутковість підприємства.

7. *Пріоритети маркетингу:*

- А) прибуток, як головний орієнтир господарської діяльності;
- Б) задоволення попиту споживачів на товари (послуги);
- В) система планування і управління підприємством;
- Г) задоволення потреб споживачів;
- Д) вплив на попит з врахуванням економічної ситуації в країні.

8. *Принципи маркетингу:*

- А) якість, конкуренція, реклама, гнучкі ціни;
- Б) максимальний прибуток підприємства;
- В) конкуренція, стабільність, прибутковість;
- Г) якість та висока прибутковість;
- Д) задоволення потреб споживачів.

9. *Рекламі притаманні наступні характерні риси:*

- А) здатна принести лише великий успіх;
- Б) є платна і особа платника відома;
- В) не надає інформацію про виробника;
- Г) діє в умовах визначеності середовища; Д) особа платника рекламного продукту не відома.

10. *Функції реклами:*

- А) іміджева, популяризації ідей;
- Б) інформативна, психологічна, стимулююча;
- В) адаптивна;
- Г) планування та контролю;
- Д) маркетингова.

11. *Що не входить до комплексу маркетингу 4P?*

- А) ціна;
- Б) продукт;
- В) просування;
- Г) покупці;

Д) місце.

12. *На якому рівні товар відповідає на питання: яку вигоду задовольняє товар?*

- А) товар за задумом;
- Б) товар у реальному виконанні;
- В) товар із підсиленням;
- Г) товар з вдосконаленням;
- Д) немає правильної відповіді.

13. *Якість товару – це ...*

- А) сукупність властивостей та характеристик товару (послуги), що уможливорює задоволення певної потреби;
- Б) модель товару без будь-яких додаткових удосконалень;
- В) інструмент конкурентної боротьби, який використовують для диференціювання товарів підприємства у порівнянні з продукцією конкурентів;
- Г) інженерні та творчі рішення, що забезпечують можливість візуально відрізнити товар підприємства від товарів конкурентів;
- Д) немає правильної відповіді.

14. *Для етапу впровадження товару на ринок у життєвому циклі товару характерне:*

- А) визнання товару й нарощування обсягів продажу;
- Б) високі витрати на виробництво і збут, покупці – новатори, конкуренти відсутні, прибутки відсутні, повільне збільшення обсягів продаж;
- В) уповільнення темпів зростання обсягів продажу товару, прибуток стабілізується або навіть частково зменшується внаслідок додаткових витрат на маркетингові заходи;
- Г) різке скорочення обсягів продажу і зменшення прибутку;
- Д) високі витрати на товар, уповільнення темпів зменшення обсягів продажу товарів.

15. *Для етапу зрілості життєвого циклу товару характерне:*

- А) визнання товару й нарощування обсягів продажу;
- Б) високі витрати на виробництво і збут, покупці – новатори, конкуренти відсутні, прибутки відсутні, повільне збільшення обсягів продаж;
- В) уповільнення темпів зростання обсягів продажу товару, прибуток стабілізується або навіть частково зменшується внаслідок додаткових витрат на маркетингові заходи;
- Г) різке скорочення обсягів продажу і зменшення прибутку;
- Д) високі витрати на товар, уповільнення темпів зменшення обсягів продажу товарів.

16. *Що не відноситься до основних рівнів товару у маркетингу?*
А) товар за задумом;
Б) товар у реальному виконанні;
В) товар із підсиленням;
Г) товар з вдосконаленням;
Д) всі варіанти правильні.
17. *Що є найважливішою частиною маркетингової товарної політики?*
А) просування товарів (послуг);
Б) продаж товарів (послуг);
В) розробка товарів (послуг);
Г) правильна відповідь А і Б;
Д) правильна відповідь А і В.
18. *Концепція маркетингу стверджує, що для досягнення цілей фірми необхідно щоб:*
А) витрати на виробництво товару були мінімальні, а ціни – доступні якомога більшій кількості покупців;
Б) товари мали найвищу якість і експлуатаційні характеристики;
В) зусилля у сфері збуту та стимулюванні покупців були максимальні;
Г) виявляли вміння щодо задоволення потреб споживачів краще, ніж це роблять конкуренти;
Д) відбулося удосконалення товару.
19. *Залежно від цілей обміну розрізняють такі види маркетингу:*
А) комерційний маркетинг;
Б) некомерційний маркетинг;
В) маркетинг послуг;
Г) комерційний маркетинг і некомерційний маркетинг;
Д) вірної відповіді не має.
20. *Сегментування ринку проводиться з метою:*
А) вивчення поведінки покупців і споживачів товарів;
Б) встановлення обґрунтованої ціни на товари;
В) підвищення ефективності реклами;
Г) більш повного врахування реальних потреб споживачів на основі ознак;
Д) вірної відповіді не має.

МЕНЕДЖМЕНТ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

- 1. Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності.**
- 2. Принципи та функції менеджменту.**
- 3. Рівні та види менеджменту.**

4. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте основні етапи становлення менеджменту як науки.
2. Якими є основні характеристики менеджменту у сучасних умовах?
3. Чим обумовлена роль менеджменту підприємницької діяльності у сучасних умовах?
4. Назвіть основні принципи менеджменту.
5. В чому полягає сутність принципу досягнення економічної ефективності?
6. Назвіть основні функції менеджменту.
7. В чому полягає сутність функції організації?
8. Що передбачає функція контролю?
9. Що таке специфічні функції менеджменту? Назвіть основні специфічні функції.
10. Що є підставою для виділення рівнів менеджменту?
11. Якими повноваженнями наділені менеджери топ– рівня?
12. Охарактеризуйте основні види менеджменту.
13. Що таке організаційна структура управління підприємством? Назвіть основні типи організаційних структур управління.
14. Які переваги надає лінійно–функціональна структура управління?
15. Для яких підприємств (організацій) найбільш доцільною є дивізіональна структура управління?

Ситуації та завдання:

1. Виходячи з основних функцій та завдань менеджменту, подумайте, які особисті та професійні характеристики повинні бути притаманними ефективному менеджеру? Здійсніть самооцінку: наскільки Ви підходите на роль менеджера.
2. Проаналізуйте управлінські ситуації. Визначте доцільність управлінських рішень. У випадку недоцільності, визначте, якому з принципів менеджменту суперечить кожна з наведених ситуацій.
 - а. ТОВ «Ліра» здійснює діяльність у сфері роздрібної торгівлі. На сьогодні підприємство має три торговельних точки в різних містах Житомирської області. На підприємстві побудована лінійно–функціональна структура, проте новий директор намагається контролювати усі рішення, в т.ч. рішення щодо закупівлі товарів окремими торговельними точками, рішення щодо можливості надання знижок тощо.

б. ТОВ «Альфа–Принт» є поліграфічним підприємством, що здійснює широкоформатний друк. Підприємство характеризується високим рівнем якості продукції, однак функціонує в умовах високого рівня конкуренції на ринку. Великий клієнт, частка наданих послуг якому потенційно здатна скласти близько 10 % від загального обороту ТОВ «Альфа–Принт», вимагає знижку у 20 %. У випадку надання знижки, ТОВ «Альфа–Принт» отримає збиток від такої господарської операції, проте здобуде великого клієнта та отримає гарну ділову репутацію.

в. Економіст І. І. Петренко працює у відділі заробітної плати. У своїй поточній діяльності І.І. Петренко підпорядковується головному економісту, проте іноді отримує завдання від генерального директора підприємства, які можуть суперечити вказівкам безпосереднього керівника. Яких вказівок повинен дотримуватися І.І. Петренко?

3. Визначте, до якої з функцій менеджменту належить кожне із наведених нижче завдань:

- а. Формування асортименту продукції на наступний період.
- б. Побудова організаційної структури підприємства.
- в. Визначення цільових показників діяльності на наступний період.
- г. Розробка положення про преміювання для працівників підприємства.
- д. Визначення ступеню виконання плану по обсягам виробництва.

е. Розробка положень про окремі структурні підрозділи.

4. Згадайте основні рівні менеджменту на підприємстві. Визначте, до повноважень якого рівня менеджменту належать наступні управлінські ситуації:

- 1. Підприємство вирішило придбати частку у статутному капіталі конкурента.
- 2. На виробництві запаси сировини знаходяться на критичному рівні.
- 3. Працівник бухгалтерії запізнився на роботу.
- 4. Підприємство планує впроваджувати новий вид продукції.
- 5. Один з постійних клієнтів просить надати йому знижку при купівлі продукції підприємства.
- 6. Виникла необхідність узгодження посадових інструкцій працівників відділу заробітної плати в структурі планово–економічного відділу.

5. Підприємство «Булочка» займається виробництвом хлібобулочних виробів. Підприємство розташоване у м. Житомир, проте має торговельні точки у м. Бердичів та

м. Новоград–Волинський. Асортимент продукції включає: хліб пшеничний, хліб житній, батони, булочні вироби, торти. Оновлення

асортименту здійснюється дуже повільно. Визначте основні структурні підрозділи, що складатимуть структуру хлібопекарського підприємства. Сформуйте організаційну структуру, що найкраще відповідатиме специфіці діяльності підприємства.

Тестові завдання:

1. *Як співвідносяться між собою поняття «менеджмент» та «управління» у вітчизняній науці?*
 - А) поняття є тотожними;
 - Б) менеджмент є поняттям більш широким, оскільки передбачає здійснення його на різних рівнях;
 - В) управління є поняттям більш широким, оскільки може здійснюватися як на рівні держави, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання;
 - Г) поняття стосуються різних сфер господарської діяльності, тому є різними;
 - Д) немає правильної відповіді.
2. *Засновником менеджменту як науки вважається:*
 - А) Анрі Файоль;
 - Б) Абрахам Маслоу;
 - В) Леонід Канторович;
 - Г) Фредерік Тейлор;
 - Д) Мері Паркер Фоллетт.
3. *Еволюція управлінської думки розпочалася з:*
 - А) наукової школи менеджменту;
 - Б) адміністративної школи менеджменту;
 - В) школи людських відносин;
 - Г) біхевіористської школи;
 - Д) кількісної школи.
4. *Передовими досягненнями кібернетики та економіко–математичного моделювання користується така школа, як:*
 - А) наукова;
 - Б) адміністративна;
 - В) людських відносин;
 - Г) біхевіористська;
 - Д) кількісна.
5. *Системний підхід в управлінні базується на розумінні того, що:*
 - А) у будь–якій господарській ситуації існує декілька варіантів управлінських рішень;

Б) управлінська діяльність повинна бути спрямована на досягнення цілей підприємства;

В) підприємство є складною поліструктурною системою, яка складається з окремих компонентів (сфер, підрозділів), що пов'язані між собою;

Г) підприємство повинне пристосовуватися до змін зовнішнього середовища;

Д) у системі чинників виробництва чільне місце відводиться людині, її властивостям та кваліфікаційним характеристикам.

6. Наявність єдиного управлінського органу, що виконує відповідні функції, передбачає наступний принцип:

А) поєднання централізації та децентралізації;

Б) досягнення економічної ефективності;

В) матеріального та морального стимулювання; Г) єдиноначальності;

Д) науковості.

7. До основних функцій менеджменту не відноситься:

А) планування;

Б) організація;

В) мотивація;

Г) контроль;

Д) підбір персоналу.

8. Вибір заходів, що мають бути здійснені для досягнення цілей організації, з деталізацією того, як і коли повинні бути реалізовані зазначені заходи здійснюється в межах функції:

А) планування;

Б) організація;

В) мотивація;

Г) контроль;

Д) підбір персоналу.

9. Розробка організаційної структури підприємства передбачена такою функцією як: А) планування;

Б) організація;

В) мотивація;

Г) контроль;

Д) підбір персоналу.

10. Специфічними функціями менеджменту називаються ті функції, що:

А) визначаються залежно від специфіки об'єкта управління;

Б) здійснюються на підприємстві періодично;

В) виконуються спеціальним представником

- управлінського персоналу;
Г) передбачають здійснення контрольної діяльності;
Д) немає правильної відповіді.
11. *Підставою для виділення рівнів менеджменту є:*
А) організаційно–правова форма господарювання;
Б) кількість працівників на підприємстві;
В) обсяг повноважень у сфері прийняття управлінських рішень;
Г) наявність значної кількості структурних підрозділів.
Д) немає правильної відповіді.
12. *Визначення місії, стратегії підприємства, прийняття найважливіших рішень щодо діяльності суб'єкта підприємництва, що визначатимуть його перспективи, входить до повноважень:*
А) топ–менеджерів;
Б) менеджерів середнього рівня;
В) менеджерів нижнього рівня;
Г) рядових працівників;
Д) це колегіальне рішення, що приймається шляхом голосування менеджерів усіх рівнів.
13. *Організацію поточної діяльності суб'єкта підприємництва та щоденну взаємодію із рядовими працівниками під час виконання ними посадових обов'язків здійснюють:*
А) топ–менеджери;
Б) менеджери середнього рівня;
В) менеджери нижнього (першого) рівня; Г) директор з персоналу;
Д) відділ кадрів.
14. *Управлінська діяльність, спрямована на визначення місії та стратегічних цілей підприємства, основних напрямів діяльності та орієнтирів – це:*
А) загальний менеджмент;
Б) ситуаційний менеджмент;
В) інноваційний менеджмент;
Г) фінансовий менеджмент;
Д) стратегічний менеджмент.
15. *Ефективна взаємодія суб'єкта підприємницької діяльності із факторами зовнішнього середовища, з урахуванням їх змінності та динамізму здійснюється в рамках такого виду менеджменту:*
А) загальний менеджмент;
Б) ситуаційний менеджмент;
В) інноваційний менеджмент;

- Г) фінансовий менеджмент;
 - Д) стратегічний менеджмент.
16. *До механістичних структур управління не відноситься:*
- А) лінійна;
 - Б) матрична;
 - В) лінійно–функціональна;
 - Г) дивізіональна;
 - Д) функціональна.
17. *До адаптивних структур управління відноситься:*
- А) лінійна;
 - Б) проєктна;
 - В) лінійно–функціональна;
 - Г) дивізіональна; Д) функціональна.
18. *Для малого підприємства з чисельністю працівників 15 осіб найбільш доцільним є створення організаційної структури такого типу:*
- А) лінійна;
 - Б) функціональна;
 - В) матрична;
 - Г) дивізіональна;
 - Д) проєктна.
19. *Для підприємства, що має значну кількість відокремлених територіальних підрозділів, які розташовані у різних містах України, доцільним є створення організаційної структури такого типу:*
- А) лінійна;
 - Б) функціональна;
 - В) матрична;
 - Г) дивізіональна;
 - Д) проєктна.
20. *Для підприємства, що одночасно реалізовує декілька проєктів та характеризується значними масштабами діяльності, доцільним є створення організаційної структури такого типу:*
- А) лінійна;
 - Б) функціональна;
 - В) матрична;
 - Г) дивізіональна;
 - Д) проєктна.

Тема 7. Планування, фінансування та оподаткування бізнесу.

1. Принципи та методи планування.
2. Джерела фінансування підприємницької діяльності.
3. Державне фінансування та самофінансування підприємництва.
4. Банківське та комерційне кредитування бізнесу.
5. Класифікація та види податків в Україні.
6. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності.

7.1. Планування підприємницької діяльності

1. Сутність планування підприємницької діяльності.
2. Принципи та методи планування.
3. Об'єкти планування на підприємстві.
4. Фактори, що впливають на вибір форми планування.
5. Система планових нормативів та показників.

Питання для обговорення:

1. Що таке планування? Обґрунтувати необхідність здійснення планування господарської діяльності підприємства.
2. Що розуміють під поняттям план підприємства? Які існують різновиди планів, їх особливості?
3. Розкрийте сутність основних принципів планування.
4. Дати загальну характеристику методиці планування.
5. Описати основні напрями планування та зробити їх порівняння.
6. Що виступає об'єктами планування на підприємстві, які їх особливості?
7. Які існують форми планування на підприємстві та що впливає на вибір цих форм?
8. Що розуміють під нормами та нормативами?
9. Описати систему планових та нормативних показників, що слугують базою системи планування на підприємстві.
10. Охарактеризувати систему трудових нормативів.

Ситуації та завдання:

1. Компанія повинна поставити споживачам 12000 одиниць продукції, та ще 3000 одиниць передати роздрібним торговцям. При цьому на виробництві варто створити 7-денний запас готової продукції до кінця року. Втрати через брак закладено у розмірі - 0,8%. Розрахуйте графік виробництва продукції на плановий рік, у тому числі з розбивкою по кварталах, якщо у I кв. – 61

робочий день, у II кв. – 62 робочих дні, у III кв. – 64 робочих дні, а у IV кв. – 60 робочих днів.

2. План випуску продукції підприємством можна охарактеризувати наступним чином:

Найменування продукції	План випуску у натуральному виразі	Норма трудомісткості, люд\дні
Паркет, м ²	2400	0,56
Паркетна дошка, м ²	1250	0,32
Плінтуси, м	60000	0,08

Розрахувати план випуску продукції в умовних м² паркету.

3. Обрахувати планову чисельність робітників за наступних умов. Дійсний фонд роботи підприємства за рік складає 258 робочих днів, при тривалості робочої зміни – 8 годин, режим роботи однозмінний. Річний обсяг виробництва продукції – 980 тис. шт., при трудомісткості одного виробу – 0,45 н.-год. та внутрішній змінній втраті часу 2%.

4. Обрахувати планову чисельність працівників та їх відносне скорочення. Якщо плановий обсяг виробництва встановлено на рівні 38 тис. тонн, при плановій нормі виробітку одного робітника – 14 тонн, а фактично зафіксованому рівні виконання норм 112%.

5. Розрахувати середньоквартальну норму трудомісткості продукції та економію за рахунок її зниження, якщо трудомісткість продукції на початок кварталу становила - 24 норм.-години, на кінець - 25 норм. годин, обсяг випуску продукції заплановано на рівні - 28 тис. одиниць виробів.

Тестові завдання:

1. Які види планування виділяють в залежності від типу його цілей:

А) місячне, квартальне, річне, добове, змінне;

Б) стратегічне, тактичне, оперативне;

В) директивне, інтерактивне;

Г) бізнес-планування, техніко-економічне та оперативно-календарне;

Д) правильна відповідь відсутня.

2. Який з планів відображає основні цілі діяльності підприємства на перспективу та основні шляхи їх досягнення:

А) виробничий;

- Б) стратегічний;
 - В) бізнес-план;
 - Г) оперативно-календарний;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
3. *До якого з видів планів відносять план із горизонтом планування на три роки:*
- А) перспективного;
 - Б) поточного;
 - В) оперативно-календарного;
 - Г) середньострокового;
 - Д) стратегічного.
4. *Бізнес-план – це:*
- А) план виробництва та реалізації продукції в ринкових умовах на нових ринках;
 - Б) план економічного, технічного та соціального розвитку підприємства;
 - В) техніко-економічне обґрунтування діяльності підприємства в ринкових умовах у плановому періоді як модель підприємства в майбутньому;
 - Г) план виробництва та реалізації продукції;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
5. *Головним завданням якого плану є залучення коштів для реалізації інвестиційних проектів:*
- А) оперативно-календарного;
 - Б) стратегічного;
 - В) бізнес-плану;
 - Г) поточного;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
6. *Який план розробляються з метою забезпечення своєчасного і рівномірного виконання виробничого плану на основі ритмічної роботи всіх виробничих підрозділів підприємства?*
- А) оперативно-календарний;
 - Б) стратегічний план;
 - В) бізнес-план;
 - Г) поточний;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
7. *Визначити мету розробки бізнес-плану?*
- А) надання інформації в державні органи статистичної звітності;
 - Б) моделювання системи управління виробничозбутовою системою підприємства;
 - В) залучення інвестицій та обґрунтування

перспективних інноваційних проєктів;

Г) з метою забезпечення своєчасного і ритмічного виконання плану запуску-випуску продукції;

Д) правильна відповідь відсутня.

8. *Чим обумовлена необхідність проведення планування діяльності підприємства?*

А) обсягом виробленої та реалізованої продукції;

Б) визначенням джерел фінансування;

В) техніко-технологічними процесами;

Г) прагненням передбачити майбутню траєкторію розвитку підприємства;

Д) правильна відповідь відсутня.

9. *Під механізмом планування розуміють:*

А) визначення мети, суб'єктів, об'єктів і завдання планування;

Б) здійснення контролю за виробничо-господарською діяльністю підприємства шляхом порівняння планових показників та фактичних показників його діяльності;

В) процес встановлення та прийняття планових рішень;

Г) сукупність заходів, за допомогою яких приймаються планові рішення та забезпечується їх реалізація; Д) правильна відповідь відсутня.

10. *Принцип безперервності планування передбачає:*

А) охоплення плануванням всіх сфер діяльності підприємства;

Б) розроблені плани постійно приходять на зміну один одному;

В) зміну спрямованості планів та планових показників у зв'язку з виникненням непередбачених обставин;

Г) кожен працівник підприємства стає учасником планової діяльності;

Д) правильна відповідь відсутня.

11. *Принцип планування, який передбачає те, що кожен працівник підприємства стає учасником його планової діяльності:*

А) гнучкості;

Б) єдності;

В) безперервності;

Г) участі;

Д) правильна відповідь відсутня.

12. *Який з методів планування передбачає узгодження потреб з необхідними ресурсами ?*

А) балансовий метод;

Б) матричний метод;

В) факторний метод;

- Г) нормативний метод;
Д) правильна відповідь відсутня.
13. *Балансовий метод планування:*
А) передбачає використання планових, фактичних і статистичних даних;
Б) забезпечує узгодження потреб з ресурсами;
В) дає можливість розробляти велику кількість планів;
Г) передбачає використання даних бухгалтерського обліку;
Д) правильна відповідь відсутня.
14. *Який з принципів планування передбачає те, що шляхи досягнення встановлених у планах цілей повинні сприяти раціональному використанню його виробничих ресурсів:*
А) обґрунтованості;
Б) безперервності;
В) гнучкості;
Г) ефективності;
Д) правильна відповідь відсутня.
15. *Принцип планування, який передбачає здійснення коригування його діяльності з урахуванням змін, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому його середовищах:*
А) обґрунтованість;
Б) безперервність;
В) гнучкість;
Г) науковість;
Д) правильна відповідь відсутня.
16. *Принцип планування, який передбачає поєднання перспективного, поточного й оперативного планування, у розробці загальних планів на суміжні часові періоди:*
А) обґрунтованості;
Б) безперервності;
В) гнучкості;
Г) комплексності;
Д) правильна відповідь відсутня.
17. *До матеріальних норм і нормативів відносять:*
А) оформлення чергових відпусток персоналу;
Б) норми та нормативи оплати відряджень;
В) норми витрачання електроенергії; Г) нормативи відрахування податків в бюджет;
Д) правильна відповідь відсутня.
18. *До трудових норм і нормативів не відносяться:*

- А) норми видачі спецодягу та спецінструменту;
 - Б) норми часу і виробітку;
 - В) норми обслуговування;
 - Г) норми управління;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
19. *До норм витрат праці відносять:*
- А) норми модернізації обладнання;
 - Б) норму обслуговування;
 - В) нормативи відрахування податків в бюджет; Г) норму простою в ремонті та ремонтного циклу;
 - Д) правильна відповідь відсутня.
20. *До принципів планування діяльності підприємства належать:*
- А) дефективність;
 - Б) органічне єднання планів підприємства та його підрозділів;
 - В) безперервність та гнучкість;
 - Г) виділення пріоритетів;
 - Д) правильна відповідь відсутня.

Практичне заняття: Тема 8

Етика і культура підприємницької діяльності

1. Етика та етикет.
2. Сутність та зміст етики ділових стосунків.
3. Види ділових прийомів, їх організація та проведення.
4. Формальні й неформальні ділові прийоми.
5. Сервіровка столу.
6. Подарунки, сувеніри, квіти у ділових відношеннях.

Питання для обговорення:

- 1 Що таке етика ділових стосунків?
- 2 Що означає етикет в підприємстві?
- 3 Правила етикету.
- 4 Мораль і моральність.
- 5 На що впливає використання принципів та норм етики ділових стосунків?
- 6 Формальні та неформальні зустрічі.
- 7 Яка роль прийомів в налагодженні ділових контактів? 8 Якими є загальні вимоги до проведення ділових прийомів?
- 9 Проаналізуйте особливості різних видів прийому без розміщення.

- 10 Яким є порядок проведення прийому з розміщенням?
- 11 Назвіть та прокоментуйте правила поведінки за столом.
- 12 Які типи ділових прийомів існують?
- 13 Охарактеризуйте формальні й неформальні ділові прийоми.
- 14 Яких принципів доцільно дотримуватися у сервіровці?
- 15 Етикет подарунків у діловій сфері.
- 16 Що таке корпоративний подарунок?
- 17 Які існують рекомендації для подарунків на службі?

Ситуації та завдання:

1. Назвіть правила розміщення за столом під час ділових прийомів.
2. Розробіть план проведення ділового прийому.
3. Як знайти своє місце за столом на прийомі з розсаджуванням?
4. Рольова гра «Етика ділової бесіди».

Мета гри: сформулювати навички етичної поведінки проведення бесіди з підлеглими.

Завдання: у підгрупах по чотири–п'ять осіб проаналізуйте дві ситуації, придумайте їх завершення і продемонструйте перед усією групою свої варіанти розвитку даної ситуації.

5. Ось вже декілька місяців, як ви є новим керівником відділу. Один із співробітників говорить вам: «Я, звичайно, не хочу вас критикувати, але ваш попередник вмів знайти підхід до своїх співробітників». Ваша відповідь ...

6. У найбільш напружений період завершення виробничої програми один із співробітників вашого колективу захворів. Кожен з підлеглих зайнятий виконанням своєї роботи. Робота відсутнього також повинна бути виконана у визначений термін. Як ви вчините у цій ситуації?

Підсумки. Обговоріть кожну версію діалогу і оберіть оптимальну. 7. «Етичні норми поведінки».

Мета: виявити свої сильні та слабкі сторони як особистості, з точки зору моральності.

Завдання: по–перше, перерахуйте свої сильні і слабкі сторони з позиції етичних норм поведінки; по–друге, попросіть трьох своїх близьких знайомих, або ж однокласників виступити в якості експертів і також перерахувати ваші сильні і слабкі сторони з позиції стороннього спостерігача. Занесіть дані в таблицю. Сильні та слабкі сторони особистості з позиції етичних норм поведінки

Моя думка	1–й експерт	2–й експерт	3–й експерт
-----------	-------------	-------------	-------------

Мої сильні якості			
Мої слабкі якості			

Проаналізуйте результати самооцінки і оцінки сторонніх спостерігачів.

Чи співпала ваша самооцінка з оцінкою ваших якостей визначеними іншими людьми? Зробіть висновки і, якщо є необхідність, запропонуйте шляхи коригування вашої поведінки. У разі необхідності, запропонуйте рекомендації для самовдосконалення. **8.** Оцінка зовнішнього вигляду ділової людини.

Мета оцінки: виявити переваги і недоліки зовнішнього вигляду ділової людини.

Завдання: самостійно або в підгрупах по 2–4 особи:

1. Виберіть відому ділову людину в якості об'єкта своєї оцінки.
2. Спробуйте зібрати максимум матеріалу, що описує цю людину в діловій і неформальній обстановці. Джерелами інформації для вас можуть бути періодичні друковані видання, телебачення, сайти в Інтернет.
3. Виділіть ті аспекти зовнішнього вигляду ділової людини, які відповідають іміджу обраної вами персони. Підтвердіть свій вибір фактами з демонстрацією групі.
4. Опишіть недоліки зовнішнього вигляду даної людини. Запропонуйте елементи та способи поліпшення зовнішності цієї особи.
5. Зробіть висновок про те, наскільки зовнішній вигляд об'єкта вашого аналізу відповідає вимогам етики.

Підсумок. Зробіть коротку (3–5 хвилин) презентацію оцінки зовнішнього вигляду ділової людини з ілюстраціями (фото–, відеоматеріали). Дайте відповідь на можливі запитання аудиторії.

9. На форум з менеджменту та підприємництва прибули 200 представників бізнесу. Вам необхідно організувати для організаційного комітету у складі 30 осіб діловий прийом з розміщенням – «обід».

Завдання:

- 1 Розробіть план проведення ділового прийому.
- 2 Назвіть правила розміщення за столом під час «обіду».
- 3 Як знайти своє місце за столом на прийомі розміщенням?

10. Заповніть таблицю організації ділових прийомів (з розміщенням та без розміщення), визначаючи час проведення, тривалість прийому, особливості подачі страв та форму одягу.

Особливості ділових прийомів (з розміщенням та без розміщення)

Вид прийому	Час проведення	Тривалість	Що подається	Форма одягу
Сніданок				
«Коктейль»				
«Келих шампанського»				
«Жур-фікс»				
«Обід»				
«Вечеря»				
«Фуршет»				
«Чай»				
«Барбекю»				
«Пікнік»				

11. Аргументуйте в яких випадках у діловому світі доцільно вручати подарунки? Як ви думаєте, що слід враховувати при виборі подарунка: практичність, вартість або смак, залежно від того, кому Ви готуєте подарунок?

Аргументуйте свою позицію.

12. Уважно прочитайте судження і вкажіть, які з них вірні та наведіть 3–4 власні приклади суджень:

1. Чи вірно, що зазвичай в діловому середовищі не рекомендують дарувати чоловікам цукерки і торти?
2. Чи вірно, що постільну білизну можна дарувати тільки родичам або на весілля?
3. Чи правда, що господині або жінці, яка не любить готувати, варто подарувати книгу «Кулінарне мистецтво»?
4. Чи вірно, що косметику (помаду, пудру, крем) можна дарувати тільки близьким людям?

5. Чи вірно, що потрібно розпаковувати подарунок у присутності того хто дарує?
6. Чи вірно, що можна передаровувати непотрібний вам подарунок?

Тестові завдання:

1. *Етика – це ...*
А) правила поведінки;
Б) система знань про добро та зло;
В) наука про добро;
Г) кодекс честі;
Д) ділові зустрічі.
2. *Етикет – це ...*
А) сукупність правил поведінки;
Б) форма звертання;
В) сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків; Г) форми прощання;
Д) привітання.
3. *Етика ділових відносин – це...*
А) моральні принципи ділового спілкування;
Б) знання про моральні аспекти ділових стосунків;
В) рекомендації для успішного вирішення ділових проблем;
Г) корпоративні свята;
Д) ділові переговори.
4. *Діловий етикет – це ...*
А) форма ділового звертання та представлення;
Б) сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків;
В) норми, які регулюють стиль роботи, поведінки та спілкування при вирішенні ділових проблем;
Г) правила; Д) ввічливість.
5. *Діловий протокол – це*
А) правила, що регламентують порядок ділових зустрічей і переговорів та ділових стосунків в цілому;
Б) правила оформлення документів;
В) сукупність правил, традицій, яких дотримуються в міжнародних стосунках;
Г) правила оформлення документів;
Д) складання документів.
6. *Види етикету:*

- А) дружній, соціальний, інтимний;
 - Б) придворний, військовий, дипломатичний, загальногромадянський і діловий (службовий);
 - В) дипломатичний, моральний, соціальний;
 - Г) дипломатичний, моральний, дружній;
 - Д) придворний, соціальний, інтимний.
7. *Які подарунки ми можемо дарувати в діловій сфері?*
- А) сорочку;
 - Б) парфуми;
 - В) краватку;
 - Г) ніякі;
 - Д) все, що завгодно.
8. *Що потрібно робити при прийомі подарунків?*
- А) розгорнути його в присутності особи, яка його подарувала і подякувати;
 - Б) неввічливо розгортати його в присутності особи, яка його подарувала;
 - В) не розгортати подарунок, але подякувати; Г) відкласти в сторону;
 - Д) не реагувати.
9. *Головне правило підбору ділового костюма:*
- А) стильність;
 - Б) охайність;
 - В) відповідність ціни костюма соціальному статусу людини, яка його одягає; Г) чим дорожче, тим краще;
 - Д) яскравість.
10. *Скільки кольорів може одночасно поєднуватися в діловому костюмі:*
- А) не більше чотирьох;
 - Б) не більше трьох;
 - В) не більше двох;
 - Г) один;
 - Д) чим більше, тим краще.
11. *Імідж людини – це...*
- А) уміння спілкуватися;
 - Б) уміння впливати на людей;
 - В) уміння керувати враженням;
 - Г) зовнішність;
 - Д) внутрішній світ.
12. *Стиль чоловічого костюма під час ділової зустрічі:*
- А) повинен відповідати стилю інших учасників зустрічі;

Б) повинен бути індивідуальним, що дасть можливість впливати на формування іміджу;

В) вибір стилю не регламентується;

Г) має бути яскравим;

Д) не таким, як усі.

13. Під час ділових зустрічей жінці рекомендується:

А) одягати міні-спідниці;

Б) одяг яскравих кольорів;

В) одяг, який не буде відволікати співрозмовника від ділової розмови;

Г) одягати високі підбори;

Д) фліртувати. *14. До денних прийомів відносяться:*

А) фуршет;

Б) обід;

В) келих вина;

Г) банкет;

Д) чай, кава. *15. Діловий прийом «обід» розпочинається:*

А) о 12:00;

Б) о 20:00;

В) о 14:00; Г) о 9:00;

Д) о 10:00.

16. Діловий прийом «жур-фікс»:

А) для чоловіків;

Б) для молоді;

В) для жінок;

Г) для дітей;

Д) для сімей.

17. На діловий прийом з розміщенням:

А) потрібно приходити раніше визначеного часу;

Б) приходити у визначений час;

В) порядок не регламентований; Г) коли виходить;

Д) коли хочеться.

18. Кому належить ініціатива залишення прийому?

А) правила це не регламентують;

Б) головному гостю;

В) за вказівкою господаря; Г) кому хочеться;

Д) кому скажуть.

19. Кому не рекомендується дарувати яскраво-червоні квіти (особливо троянди)?

А) чоловікам;

- Б) дівчаткам, які не досягли 18 років;
- В) заміжнім жінкам; Г) новонародженим;
- Д) нікому.

20. До якої просторової зони організації простору при спілкуванні відноситься зона від 120 до 360 см:

- А) особиста;
- Б) громадська;
- В) дружня;
- Г) соціальна;
- Д) інтимна.

4.ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
2. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі
3. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності
4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності
5. Підприємництво в Україні: проблеми та пріоритетні напрями розвитку
6. Модель підприємницького процесу
7. Основні етапи створення власної справи.
8. Початковий капітал та джерела його формування.
9. Засновницькі документи та їх підготовка.
10. Державна реєстрація підприємницької діяльності
11. Типологія підприємництва. Основні види підприємницької діяльності.
12. Соціальне підприємництво
13. Характеристика виробничої підприємницької діяльності.
14. Характеристика посередницької підприємницької діяльності.
15. Фінансове підприємництво та його характеристика.
16. Маркетингова стратегія підприємства
17. Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби.
18. Типи конкурентних ринків.
19. Складові конкурентного середовища.
20. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства.
21. Організація фінансування бізнесу.
22. Державне фінансування та самофінансування підприємництва.
23. Банківське кредитування підприємницької діяльності.
24. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.
26. Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності.
27. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи.
28. Припинення підприємницької діяльності.
29. Розкрийте властивості власних, позичкових та залучених джерел

30. Проблеми формування правових передумов розвитку підприємництва в Україні.
31. Створення сприятливих економічних передумов — запорука розвитку підприємництва.
32. Проблеми та перспективи розвитку приватного підприємництва в Україні.
33. Виробниче підприємництво — найважливіший вид підприємницької діяльності.
34. Проблеми та перспективи розвитку приватних підприємств в Україні.
35. Тенденції та особливості розвитку акціонерних товариств в Україні.
36. Основні форми розвитку господарських товариств в Україні.
37. Вдосконалення нормативно-правової бази підприємництва.
38. Проведення ефективної конкурентної політики.
39. Створення ефективної системи фінансово-кредитної та гарантійної підтримки підприємця.
40. Дерегуляція економіки.
41. Створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату.
42. Забезпечення стабільності національної валюти.
43. Удосконалення приватизаційного процесу.
44. Проведення реструктуризації, системної трансформації підприємств, адаптації їхньої діяльності до вимог ринку.
45. Підтримка ефективно працюючих підприємств незалежно від форм власності, сприяння розвитку малого підприємництва.
46. Підвищення ефективності функціонування державного сектору економіки.
47. Заохочення іноземних інвестицій, залучення їх у приватизаційну сферу і в реальне виробництво.
48. Сприяння держави у створенні та розвитку ринкової та соціальної інфраструктури.
49. Обмеження тінізації економіки шляхом стимулювання трансформації некримінальної тіньової економіки у легальну, а також перекриття джерел кримінального бізнесу.
50. Ефективне використання міжнародної допомоги з метою розвитку підприємництва.
51. Формування у суспільстві відповідного типу економічної культури та морально-психологічної атмосфери.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне

- підприємництво: навчальний посібник. Київ: Кондорвидавництво, 2019. 112 с.
2. Доброва Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник . Одеса. 2019. 305 с.
3. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. / Н. В. Сментина та ін. Київ : Гуляєва В. М. 2019. 320 с.
4. Організація власного бізнесу в туристичній галузі: конспект лекцій для студентів всіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання/ уклад. Н. В. Якименко-Терещенко. Харків: НТУ «ХПІ». 2022. 84 с.
5. Основи підприємництва: Підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ. 2019. 493 с.
6. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
7. Панченко С.В., Дикань В. Л., Шраменко О. В. Підприємництво: підручник. Харків : УкрДУЗТ. 2019. 228 с.
8. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. пос. К.: «Центр навчальної літератури». 2019. 168 с.
9. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: навчальний посібник / під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка. 2023. 280 с.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 р. №436-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15#Text>
2. Закон України: Про акціонерні товариства. Редакція від 19.10.2024р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Закон України: Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Редакція від 23.09.2024 р. №755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
4. Копитко О.В., Сенів Р.В. Вдосконалення державного регулювання розвитку малого підприємництва в аграрному секторі АПК. Держава та регіони (Науково виробничий журнал). Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 3 (114). Частина 1. С.40-46. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-3-8>
5. Податковий кодекс України. Редакція від 01.10.2024р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про оновлення форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Редакція від 19.05.2020р. № z0454-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-20#Text>

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <https://www.mtu.gov.ua>.
5. Офіційний сайт загальнодержавного періодичного юридичного видання України «Право України». URL: <https://pravoua.com.ua/uk>
6. Офіційний сайт Портал Ліга Закон URL: <https://jurliga.ligazakon.ne>

ЗМІСТ

1. Вступ.....	3
2. Зміст дисципліни за темами	5
3. Плани практичних занять.....	11
4. Питання до підсумкового контролю	17
5. Термінологічний словник	19
6. Рекомендована література.....	33
7. Зміст	36
7. Додатки.....	37